

LITERATURA

- Alien Species in Poland. 2013. Institute of Nature Conservation Polish Academy of Sciences. www.iop.krakow.pl/ias.
- GUMIŃSKA B. 1985. *Mutinus ravenelii* (Berk. et Curt.) E. Fischer (*Phallales, Mycota*) – nowy gatunek dla flory Polski. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego 752, Prace Bot. 13: 97-103.
- SZCZEPKOWSKI A., OBIDZIŃSKI A. 2012. Obce gatunki sromotnikowatych *Phallaceae* w lasach Polski. Studia i Materiały CEPL w Rogowie, 33, 4: 279-295.

Summary

The note describes a new locality of the Red Stinkhorn *Mutinus ravenelii* in Poland – a fungus of the *Phallaceae* family. Single individuals of the fungus were found in 2012 near the village of Piła (comm. Chocz, district of Pleszew, ATPOL: CD55), among nettles in a humid, much shaded spot on a peat substrate.

Adres autora:

Eugeniusz Markiewicz
Piła 18, 63-313 Chocz
e-mail: emar52@op.pl

Monika Pietraszko

**NOWE STANOWISKO ZMIERZCHNICY TRUPIEJ GŁÓWKI
(*ACHERONTIA ATROPOS* - LINNAEUS, 1758)
W BESKIDZIE ŚLĄSKIM**

A new locality of Death's Head Moth (*Acherontia atropos* - Linnaeus, 1758) in the Śląski Beskid Mts

Acherontia atropos jest największym pod względem masy ciała motylem występującym w Europie. Charakterystyczną cechą tego motyla jest rysunek na grzbiecie tułowia, który przypomina ludzką czaszkę. Rozprzestrzeniony w całej Afryce, krajach śródziemnomorskich oraz w południowo-zachodniej Azji, aż po Iran. Jest gatunkiem migrującym na północ, czasem zalatuje aż za koło podbiegunowe. W Polsce wykazywana z całego kraju, kiedyś częściej spotykana, obecnie bardzo rzadko. Motyle I pokolenia przylatują w V-VI z południowej Europy, a motyle drugiego pokolenia rozwijające się w naszych warunkach klimatycznych spotykane są od 3 VIII – X. Imago wylęgające się jesienią odlatują na południe Europy, albo giną. Motyle te prowadzą nocny tryb życia. Imago odżywia się miodem, który pozyskuje bezpośrednio z ula pszczelego (Buszko i Masłowski 2012). W trakcie tej czynności imago motyla wydziela substancję, która zabezpiecza go przed atakiem pszczół (Moritz et al. 1991). Cechą charakterystyczną zmierzchnicy trupiej główki jest umiejętność wydawania dźwięków przy użyciu

trąbki, w sytuacjach, kiedy motyl jest niepokojony (Frings i Frings 1958). W Polsce gąsienice znajdowane są w okresie 2 VII - 1 IX na ziemniaku, w innych krajach Europy również na innych gatunkach z rodziny psiankowatych (Buszko i Maślowski 2012).

W Polsce rozmieszczenie zmierzchnicy trupiej główki ma charakter wyspowy. Obecnie podaje się 15 stanowisk na terenie całego kraju, większość z południa Polski (<http://motyle.info/zawisaki/tabela.php?gatunek=01>).

Dnia 22 września 2012 roku znaleziono poczwarkę podczas wykopów ziemniaków w Beskidzie Śląskim w miejscowości Lipowa (UTM: CA60). Pole uprawne z którego pozyskano poczwarkę nie było poddawane działaniu insektycydów co najmniej od 10 lat.

Stanowisko to leży w makroregionie Beskidy Zachodnie, mezoregionie Beskid Śląski (Kondracki 2011). Przeobrażenie w imago nastąpiło w październiku. Jak dotąd zmierzchnica trupia główka nie była wykazywana z terenów Beskidu Śląskiego. Wydaje się jednak, że charakterystyczne dla tego obszaru ukształtowanie terenu, z licznymi nisko położonymi przełęczami może stanowić dogodną drogę migracji dla motyli wędrownych oraz odbywających loty dyspersyjne (Buszko i Nowacki 2010). *Acherontia atropos* jest umieszczona w Zielonej Księdze Beskidzkiej V jako gatunek rzadko występujący (Dorda 2009). Najbliższym, w stosunku do miejscowości Lipowa, stwierdzonym stanowiskiem tego gatunku, jest miejscowość Kaczyce na Podkarpaciu Północnym. Stanowisko to zostało opisane przez pana Antoniego Kwicza, który obserwował imago zmierzchnicy trupiej główki w trzeciej dekadzie września 2003 roku (<http://motyle.info/zawisaki/tabela.php?gatunek=01>).

LITERATURA

- BUSZKO J., NOWACKI J. 2010. Fauna motyli (*Lepidoptera*) polskich gór na tle pasm górskich Europy. Wiad. Entomol. 29 Supl: 31.
- BUSZKO J., MASŁOWSKI J. 2012. Motyle nocne Polski. Macrolepidoptera – część I. Wyd. "Koliber", Nowy Sącz: 87-89.
- DORDA A. 2009. Osobliwości i atrakcje przyrodnicze Beskidzkiej 5. In: Zielona Księga Beskidzkiej 5. Wyd. Delta Partner, Cieszyn: 54-55.
- FRINGS H, FRINGS M. 1958. Uses of sounds by insects. Annu. Rev. Entomol. 3: 87. <http://motyle.info/zawisaki/tabela.php?gatunek=01> (stan na 30.01.2013).
- KONDRACKI J. 2011. Geografia regionalna Polski. Wyd.PWN, Warszawa.
- MORITZ R.F.A., KIRCHNER W.H., CREWE R.M. 1991. Chemical camouflage of the death's head hawkmoth (*Acherontia atropos* L.) in honeybee colonies. Naturwissenschaften. 78, 4: 179-182.

Summary

The note presents a new locality of Death's Head Moth (*Acherontia atropos* - Linnaeus, 1758). On 22.09.2012 a chrysalis of *Acherontia atropos* was found in the Beskid Śląski Mts during potato picking. Pupation occurred in October. The field from which the chrysalis was acquired had not been treated with insecticides for at least 10 years.

Adres autorki:

Studenckie Koło Naukowe Zoologów i Ekologów
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Instytut Biologii
ul. Koźuchowska 5B, 51-651 Wrocław
e-mail: monka1607@gmail.com